

Η ΞΗΡΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ (Αύγουστος 2005)

Συγγραφέας: ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

Μέσον καλοκαιριού και ο Θεσσαλικός κάμπος, πιστός στο ετήσιο ραντεβού του, συναντάται και πάλι με την ειδησεογραφία. Η Θεσσαλία, όπως και οι περισσότερες αγροτικές περιοχές της χώρας, κάθε καλοκαίρι, την πιο κρίσιμη δηλαδή εποχή για τις αρδεύσεις, στερεύει από νερό. Και οι αγρότες για μία ακόμη φορά βρίσκονται σε απόγνωση. Η δημοσιογραφική εξήγηση απλή, ως απλοϊκή: «Ξηρασία στον κάμπο», παρά το γεγονός της πλούσιας σε βροχοπτώσεις χρονιάς που προηγήθηκε, κατά τη διάρκεια της οποίας είχαμε πλημμύρες και όχι ανομβρία.

Η πρακτική της μόνιμης επίρριψης των ευθυνών στη φύση, δυστυχώς για τους πολιτικά υπευθύνους, στερείται επιστημονικής τεκμηρίωσης και συνεπώς πολιτικής νομιμοποίησης. Η αλήθεια είναι εντελώς διαφορετική. Το έλλειμμα του νερού τα καλοκαίρια στις αγροτικές περιοχές αντικατοπτρίζει πολύ περισσότερο τη διατάραξη των ισοζυγίων προσφοράς και ζήτησης του νερού και ελάχιστα τις μετεωρολογικές συνθήκες. Οι οποίες έτσι κι αλλιώς είναι γνωστές και εν πολλοίς, με τις σύγχρονες δυνατότητες της επιστήμης, προβλέψιμες. Η φυσική προσφορά σε νερό είναι λοιπόν δεδομένη για τις συγκεκριμένες κλιματικές και υδρολογικές συνθήκες της χώρας μας - εδώ και αιώνες.

Εκείνο συνεπώς που θα πρέπει να προσαρμοστεί στα φυσικά δεδομένα της διαθεσιμότητας του νερού είναι το δεύτερο σκέλος του ισοζυγίου, εκείνο που αφορά τη ζήτησή του. Που διαμορφώνεται κατά κύριο λόγο από τις αναπτυξιακές επιλογές, δηλαδή στην προκειμένη περίπτωση από την αγροτική ανάπτυξη. Η οποία στη χώρα μας συμμετέχει κατά 85% στην ετήσια κατανάλωση του νερού.

Οι μεταπολεμικές επιλογές της αγροτικής ανάπτυξης εξάντλησαν την αντοχή της ελληνικής γης, η οποία επί αιώνες συντηρούσε, οπωροκηπευτικά, ελιές και αμπέλια. Που κατά σύμπτωση(;) αποτελούν και τα προϊόντα εκείνα που αποδίδουν περισσότερο σήμερα στις διεθνείς αγορές. Γιατί, αν περιμένουμε από το βαμβάκι, εκτός από την ξηρασία και τον κακό μας τον καιρό, θα τα βάλουμε και με την παγκοσμιοποίηση!

Η κατάσταση δεν είναι άσπρο-μαύρο. Το ζήτημα δεν τίθεται διαζευκτικά: ή αγροτική ανάπτυξη ή περιβάλλον. Μπορούμε και τα δύο. Διαθέτουμε για αυτό σήμερα δύο ισχυρότατα εργαλεία. Πρόκειται για τη νέα ευρωπαϊκή οδηγία-πλαίσιο για το νερό (2000/60), καθώς και για τη νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική της ΕΕ.

Όσον αφορά την οδηγία για το νερό, η εφαρμογή της συμβάλλει στην ολοκληρωμένη διαχείριση των υδατικών πόρων δίνοντας έμφαση τόσο στις περιβαλλοντικές όσο και στις αναπτυξιακές, στις οικονομικές και στις κοινωνικές διαστάσεις του νερού. Η οδηγία αυτή, η οποία στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες βρίσκεται στο στάδιο της πλήρους υλοποίησης, ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία από το 2003. Και έκτοτε... αγνοείται η τύχη της.

Όσον αφορά τη νέα ΚΑΠ, η εφαρμογή της οποίας θα αρχίσει το 2006 και για την οποία εργάστηκε συστηματικά η προηγούμενη ελληνική κυβέρνηση, αποτελεί ίσως την τελευταία ευκαιρία για τον μετασχηματισμό των προστατευόμενων ευρωπαϊκών αγροτικών οικονομιών σε δυναμικές και ανταγωνιστικές. Που όσο περισσότερο στηρίζονται στη φέρουσα ικανότητα των οικολογικών συστημάτων τόσο περισσότερο θα αξιοποιούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματά τους και άρα τόσο περισσότερο θα είναι οικονομικά αποδοτικές. Η πολιτική επιλογή της επιδότησης κατά το μεταβατικό διάστημα 2006-2013 των ίδιων των αγροτών και όχι των αγροτικών προϊόντων απαλλάσσει προσωρινά τον αγροτικό κόσμο από το άγχος της παραγωγής και του επιτρέπει να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες.

Κάποιος πρέπει να αναλάβει την πολιτική ευθύνη της μεγάλης αλλαγής. Η σημερινή κυβέρνηση, πιστή στον λαϊκισμό του συνθήματος «Όλα τα κιλά, όλα τα λεφτά», εξακολουθεί να εμπάζει τους αγρότες συντηρώντας την ίδια κατάσταση και οδηγώντας την χώρα πίσω από τις διεθνείς εξελίξεις.

Το παρόν άρθρο δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα "ΤΟ ΒΗΜΑ" την Πέμπτη 4 Αυγούστου 2005, σ. Α5.